

Jak dál v hodnocení a financování vědy: doporučení mezinárodního auditu

Jitka Moravcová

MŠMT

4.10.2012

Individuální projekt národní MŠMT

1.1.2010 – 31.12.2012

Cíl projektu

- **Vytvořit**
efektivní systém veřejné podpory VaVaI v ČR
atraktivní prostředí pro působení pracovníků ve
VaVaI
- **Zvýšit**
efektivitu vědecké práce
- **Zlepšit**
postavení ČR v mezinárodním měřítku

Klíčové aktivity

- **Mezinárodní audit**
- **Konference k cílům a závěrům auditu**
- **Koordinace reformních návrhů a vytváření podmínek pro jejich přijetí**
- **Implementace do strategických dokumentů**

Reforma systému VaVaI v ČR
Národní politika VaVaI 2009-2015
Metodika hodnocení výsledků

Mezinárodní audit – osnova

- **Veřejné výdaje VaVaI v ČR a jejich efektivita**
- **Státní správa VaVaI**
- **Úroveň institucí výzkumu a vývoje**
- **Lidské zdroje**
- **Spolupráce s průmyslem**
- **Autorská práva a dušení vlastnictví**
- **Mezinárodní spolupráce**

porovnání s evropskou úrovní

Mezinárodní audit – výběrové řízení

- **Technopolis Group, Velká Británie**

Joanneum Research, Rakousko

MIoIR, University Manchester, Velká Británie

CHEPS, University Twente, Holandsko

CWTS, University Leiden, Holandsko

Peritus, Slovensko

- **Technologické centrum AV ČR (národní podpora)**

Pozitivní zjištění

- **Investování do VaVaI rostlo do roku 2009 nejvíce mezi novými členskými státy EU**
- **V roce 2004 byla zavedena Metodika hodnocení výsledků**
- **Zvýšila se viditelnost českého VaV v mezinárodním měřítku**
- **Vzrostl počet publikací v renomovaných časopisech**
- **Vzrostla jejich citovanost**
- **Vzrostla účast českých vědců v mezinárodních týmech**
- **Byla ustavena Technologická agentura ČR**
- **Byl snížen počet poskytovatelů**

Státní správa VaVaI

- **Politická nestabilita**
- **VaV jsou příliš zpolitizovány**
- **V diskusích dominují zájmové skupiny a ne strategické vize**
- **Neustálé diskuse aktérů ukazují na všeobecnou malou důvěru v rozhodnutích**
- **V ČR je obtížné vypracovat a implementovat konzistentní VaVaI politiku**

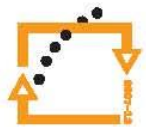
Státní správa VaVaI, vertikální řízení

- Priority na různých stupních řízení jsou konzistentní
- Zpřísňuje se hodnocení „zhora-dolů“, roste počet kontrolních mechanismů
- Stále je podceňován význam hledání dohod a konsensu
- Obecně je malý zájem o transparentnost procesů
- Chybí analytická podpora na všech úrovních
- Hodnocení není výchovné
- Chybí hodnocení programů, poskytovatelů (princip kaskády)
- Chybí zákon o státní službě

Státní správa VaVaI, horizontální koordinace

- **Pozitivní trend ve spolupráci uvnitř výzkumné komunity**
- **Pozitivní trend ve spolupráci ministerstev**
- **Podcenění významu otevřeného dialogu mezi poskytovateli, aktéry a občany**
- **Hodnocení je omezeno pouze na hodnocení výsledků, nedává podklady pro kvalifikovaná politická rozhodnutí**

Rada pro výzkum, vývoj a inovace

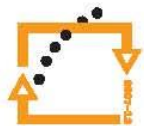
- **Postavení a pravomoce RVVI potlačují její roli nositele změn**
- **Posun z poradního orgánu na virtuální ministerstvo vědy**
- **Provádí mikromanagement širokého rozsahu**
- **Neúměrný pracovní tlak na členy Rady**
- **Složení Rady (absence zástupců poskytovatelů)**
- **Nedostatečné analytické zázemí**
- **Prostor pro prosazování partikulárních zájmů**
- **Inspirace u severských zemí (Finsko)**

Veřejné výdaje

- **Institucionální a účelové financování**
- **Poměr institucionální/účelové by měl být 50/50**
- **Podíl HDP na VaV je stále pod průměrem EU**

- **Nízká úspěšnost v evropských programech**
- **Nedostatečná spolupráce se soukromým sektorem**

Lidské zdroje

- **Malé výzkumné týmy**
- **Tendence konzervovat zavedené struktury**
- **Málo zahraničních pracovníků**
- **Nízká mobilita (národní i mezinárodní)**
- **„Inbreeding“**
- **Extrémně nízký počet žen**

- **Nedostatečné řízení lidských zdrojů**
- **Plány osobního růstu, flexibilita**

Metodika hodnocení

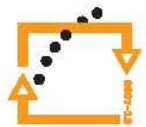
- **Hodnotí se výsledky výzkumných organizací**
- **Metodika je jednoduchá, lineární**
- **Ukazuje, že bez výsledků nebude finanční podpora**
- **Je odpolitizovaná**

- **Neodpovídá všeobecně přijímaným standardům**
- **Je postavena pouze na minulých výsledcích**
- **Žádná vypočítací hodnota pro kvalifikovaná rozhodnutí**
- **Výše institucionálního financování se určuje podle počtu bodů, což je nepřijatelné**

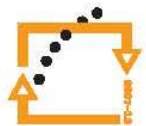
Doporučení

- **Obnovit důvěru (otevřenost, transparentnost, jasná pravidla, hledání konsensu)**
- **Zvýšit výdaje na VaVaI z veřejných i soukromých prostředků na úroveň průměru EU**
- **Zlepšit spolupráci VŠ a AV, zlepšit management VO**
- **Přeskupit odpovědnosti ministerstev a RVVI, GA ČR a TA ČR**
- **Respektovat mezinárodní zkušenost a více zapojovat aktéry do rozhodovacích procesů**
- **Institucionální podpora by měla být alespoň 50 %. Poskytovat ji na období cca 5 let**

Doporučení

- **Zavést novou metodiku hodnocení VO**
- **Zlepšit obecné povědomí o hodnocení jako nástroji rozvoje. Hodnotit programy a poskytovatele podle principu „vodopádu“**
- **Zaměřit se na ochranu autorských práv**
- **Vypracovat strategii internacionalizace českého VaVaI prostředí**
- **Zaměřit se na rozvoj lidských zdrojů**

Implementace

- **Nový IPN projekt, 1.2.2012 - 31.1.2014**
- **Efektivní systém hodnocení a financování výzkumu, vývoje a inovací (Metodika)**
- **Informační podpora**
- **System hodnocení**
- **System institucionálního financování**
- **Pilotní ověření**
- **Institucionální podpora**
- **Harmonogram pro přechodné období a návrhy legislativních změn**
- **Koordinace reformních návrhů a vytváření konsensuálních podmínek pro jejich přijetí**

